

Ustawa o pracowniczych planach kapitałowych. Komentarz

Wydanie 3.

Przejdź do produktu na ksiegarnia.beck.pl

A. Komentarz

Ustawa o pracowniczych planach kapitałowych

z dnia 4 października 2018 r. (Dz.U. z 2018 r. poz. 2215)

Tekst jednolity z dnia 7 lipca 2020 r. (Dz.U. z 2020 r. poz. 1342)

(zm.: Dz.U. 2020, poz. 1086; 2022, poz. 1079)

Rozdział 1. Przepisy ogólne

Art. 1. [Zakres przedmiotowy]

Ustawa określa zasady gromadzenia środków w pracowniczych planach kapitałowych, zwanych dalej „PPK”, zawierania umów o zarządzanie PPK i umów o prowadzenie PPK, finansowania i dokonywania wpłat do PPK oraz dokonywania wypłat transferowych, wypłat i zwrotu środków zgromadzonych w PPK.

Spis treści

	Nb
1. Okoliczności powstania ustawy	1
2. Ustawa o pracowniczych planach kapitałowych a inne ustawy i akty wykonawcze	2
3. Cel PPKU	3
4. Zakres przedmiotowy PPKU	4
5. Zasadność wprowadzenia PPKU	5

1. **Okoliczności powstania ustawy.** Ustawa o pracowniczych planach kapitałowych została przygotowana w ramach programów „Plan na rzecz odpowiedzialnego rozwoju” (uchwała Nr 14/2016 Rady Ministrów z 16.2.2016 r., https://www.gov.pl/dokumenty/33377/436740/uchwala_plan_odp_rozw_16022016.pdf, dostęp: 13.4.2022 r.) oraz projektu „Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju” (projekt przyjęty przez Radę Ministrów uchwałą Nr 8 z 14.2.2017 r., M.P. 2017 r., poz. 260), którego istotnym elementem jest Plan Budowy Kapitału. Projekt PPKU został przyjęty przez Radę Ministrów 27.8.2018 r. i skierowany do Sejmu RP, gdzie został zarejestrowany jako druk sejmowy Nr 2811, a następnie Nr 2824 (Sejm RP VIII kadencji, projekty dostępne na stronie internetowej www.sejm.gov.pl). Ustawa została uchwalona w trzecim czytaniu przez Sejm 4.10.2018 r. i podpisana przez Prezydenta RP 19.11.2018 r. Ustawa ta jest nowym aktem prawnym, który nie zastępuje żadnego z wcześniej obowiązujących aktów. Wprowadzenie PPK ma jednak istotne znaczenie dla innych rozwiązań funkcjonujących w systemie dodatkowego zabezpieczenia emerytalnego

w Polsce, w tym w szczególności dla PPE, IKE oraz IKZE. Jak wskazano w uzasadnieniu do projektu PPK, jednym z celów wprowadzenia PPK jest „budowa stabilnego w długim terminie i powszechnego dobrowolnego kapitałowego systemu emerytalnego opartego o III filarowe programy oszczędnościowe” (tak uzasadnienie do projektu PPKU, opublikowane 15.2.2018 r. na stronie internetowej Rządowego Centrum Legislacyjnego www.rcl.gov.pl). Projekt PPK realizuje założenia Planu Budowy Kapitału, w zakresie wprowadzenia powszechnego systemu dobrowolnych III-filarowych programów oszczędzania na cele emerytalne w sektorze przedsiębiorstw.

- 2 2. Ustawa o pracowniczych planach kapitałowych a inne ustawy i akty wykonawcze.** Z punktu widzenia systemu prawnego, PPKU stanowi *lex specialis* w stosunku do przepisów prawa regulujących funkcjonowanie instytucji finansowych zarządzających środkami gromadzonymi w ramach PPK, w tym w szczególności regulacji dotyczących funduszy inwestycyjnych – ustawa z 27.5.2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 605 ze zm.) oraz funduszy emerytalnych – ustawa z 28.8.1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 105 ze zm.). Jednocześnie w Rozdziale 17 PPKU zatytułowanym „Zmiany w przepisach” ustawodawca wprowadza zmiany w treści kilkunastu ustaw, zarówno podatkowych, regulujących inne instytucje systemu dodatkowego zabezpieczenia emerytalnego, takie jak PPE, IKE czy IKZE, jak i w ustawach regulujących organy nadzoru. Ponadto, na podstawie delegacji zawartej w przepisach PPKU zostały wydane akty wykonawcze do ustawy.
- 3 3. Cel PPKU.** Należy zwrócić uwagę na fakt posłużenia się przez ustawodawcę w tytule PPKU sformułowaniami „pracownicze” oraz „plany kapitałowe”, co powinno być istotną wskazówką interpretacyjną w razie wątpliwości wykładni poszczególnych przepisów PPKU. Trzeba przypomnieć, że w założeniu twórców PPK mają nie tyle uzupełnić, ile *de facto* przejąć funkcję, która do tej pory była w niezadowalającym stopniu spełniana przez PPE. O ile PPE, uregulowane w PracProgEmerytU, miały jednoznacznie zdefiniowany cel w postaci gromadzenia dodatkowych środków na cele emerytalne, o tyle w PPK nie wszystkie rozwiązania są podporządkowane temu nadrzędnemu celowi. Oczywiście można stwierdzić, że zasadą i głównym celem PPK jest gromadzenie oszczędności na czas po ustaniu aktywności zawodowej (po osiągnięciu przez uczestnika wieku lat 60 – co wynika wprost z treści art. 3 PPKU), jednak już samo zawarte w tytule sformułowanie „kapitałowe”, które zastąpiło sformułowanie „emerytalne”, wskazuje na swoiste przesunięcie środka ciężkości oraz celu regulacji. O ile znaczenie językowe posiada głównie zmiana w posługiwaniu się sformułowaniem „program” na „plan”, to już pozostawienie w nazwie pierwszego członu wyrażenia „pracownicze” stanowi istotną wskazówkę interpretacyjną co do kregu adresatów PPK. Mimo że sama PPKU nie posługuje się sformulowaniem „pracownik”, lecz definicją osoby zatrudnionej, to ten pierwszy człon nazwy ustawy wyraźnie wskazuje obiekt zainteresowania ustawodawcy, który instytucję PPK adresuje przede wszystkim do pracowników. Dalsze przepisy PPKU są tutaj zasadniczo konsekwentne. Przykładowo, jeśli PPK jest prowadzone przez przedsiębiorcę prowadzącego działalność na podstawie wpisu do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEIDG), to on sam nie będzie mógł być beneficjentem (uczestnikiem) PPK, w przeciwieństwie do osób przez niego zatrudnionych.

4. Zakres przedmiotowy PPKU. Postanowienia art. 1 PPKU określają zakres przedmiotowy komentowanej regulacji, wskazując, że jest to w pierwszej kolejności akt prawny, który określa zasady gromadzenia środków w ramach pracowniczych planów kapitałowych. Mimo że żaden z rozdziałów PPKU nie jest zatytułowany w taki sposób, należy przyjąć, że przez zasady gromadzenia środków w ramach PPK ustawodawca rozumie te postanowienia, które są zawarte w Rozdziale 1 „Przepisy ogólne”, w Rozdziale 6 „Fundusze inwestycyjne i fundusze emerytalne, w których gromadzone są środki w PPK” oraz w Rozdziale 7 „Koszty zarządzania PPK”. Na marginesie trzeba zaznaczyć, że konsekwencja terminologiczna oraz logiczna w budowie komentowanego aktu prawnego nie jest – pośród wielu niewątpliwych zalet – jego najmocniejszą stroną. Dalej PPKU określa zasady zawierania umów o zarządzanie PPK i prowadzenie PPK, co jest uregulowane odpowiednio w Rozdziale 2 „Umowa o zarządzanie PPK” oraz Rozdziale 3 „Umowa o prowadzenie PPK”. Przepisów regulujących zasady finansowania i opłacania wpłat należy szukać w Rozdziale 4 zatytułowanym „Wpłaty dokonywane do PPK” oraz Rozdziale 5 pod tytułem „Wpłata powitalna i dopłaty roczne do PPK”, a regulacji, co do zasady, wypłat, wypłat transferowych i zwrotu – w Rozdziale 15 zatytułowanym „Rozporządzanie środkami zgromadzonymi w PPK, wypłata, wypłata transferowa i zwrot środków dokonywany na wniosek uczestnika PPK”.

5. Zasadność wprowadzenia PPKU. Uważna analiza przepisów PPKU może budzić wrażenie pewnej znajomości tego aktu prawnego, mimo że powstał on dopiero w latach 2017–2018. Powyższe może wynikać z faktu, że niektóre postanowienia PPKU są wyraźnie wzorowane lub prawie identyczne, jak w przepisach PracProgEmerytU. W niektórych miejscach to podobieństwo jest tak wyraźne, że może wręcz nasuwać pytanie o zasadność tworzenia nowej instytucji PPK w miejsce odpowiedniej zmiany zasad prowadzenia instytucji PPE, czyli nowelizacji ustawy PracProgEmerytU. Widać jednak, że ustawodawcy przeświecała inna wizja. Mimo że przepisów PracProgEmerytU nie można stosować odpowiednio w przypadku PPK, to dorobek prawie 20-letniego praktycznego funkcjonowania PPE, praktyka oraz wydane przez organ nadzoru interpretacje, jak też doświadczenia podmiotów zatrudniających (pracodawców prowadzących PPE) oraz instytucji finansowych (towarzystw funduszy inwestycyjnych oraz zakładów ubezpieczeń i pracowniczych towarzystw emerytalnych zarządzających PPE) mogą być znaczącą pomocą w funkcjonowaniu PPK, szczególnie w początkowym okresie tworzenia systemu PPK.

Art. 2. [Objaśnienie wyrażeń ustawowych]

1. Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) część dłużna – część aktywów funduszu zdefiniowanej daty, o którym mowa w art. 38 lub art. 39, która jest lokowana w następujące instrumenty:**
 - a) instrumenty rynku pieniężnego, o których mowa w ustawie o funduszach inwestycyjnych,**
 - b) obligacje, bony skarbowe, listy zastawne, certyfikaty depozytowe,**
 - c) inne zbywalne papiery wartościowe inkorporujące prawa majątkowe odpowiadające prawom z zaciągnięcia długu,**
 - d) depozyty bankowe,**

- e) instrumenty pochodne, w tym niewystandaryzowane instrumenty pochodne, o których mowa w ustawie o funduszach inwestycyjnych, których bazę stanowią papiery wartościowe lub prawa majątkowe wymienione w lit. a–c, lub indeksy dłużnych papierów wartościowych, stopy procentowe lub indeksy kredytowe,
 - f) jednostki uczestnictwa funduszy inwestycyjnych otwartych lub specjalistycznych funduszy inwestycyjnych otwartych, certyfikaty inwestycyjne funduszy inwestycyjnych zamkniętych mających siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, tytuły uczestnictwa emitowane przez fundusze zagraniczne oraz tytuły uczestnictwa emitowane przez instytucje wspólnego inwestowania mające siedzibę za granicą – jeżeli, zgodnie z ich statutem lub regulaminem, lokują co najmniej 50% swoich aktywów w kategorii lokat, o których mowa w lit. a–e;
- 2) część udziałowa – część aktywów funduszu zdefiniowanej daty, o którym mowa w art. 38 lub art. 39, która jest lokowana w następujące instrumenty finansowe:
- a) akcje, prawa poboru, prawa do akcji, warranty subskrypcyjne, kwity depozytowe,
 - b) inne zbywalne papiery wartościowe inkorporujące prawa majątkowe odpowiadające prawom wynikającym z akcji,
 - c) instrumenty pochodne, w tym niewystandaryzowane instrumenty pochodne, o których mowa w ustawie o funduszach inwestycyjnych, których bazę stanowią papiery wartościowe wymienione w lit. a lub b, lub indeksy akcji,
 - d) jednostki uczestnictwa funduszy inwestycyjnych otwartych lub specjalistycznych funduszy inwestycyjnych otwartych, certyfikaty inwestycyjne funduszy inwestycyjnych zamkniętych mających siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, tytuły uczestnictwa emitowane przez fundusze zagraniczne w rozumieniu ustawy o funduszach inwestycyjnych oraz tytuły uczestnictwa emitowane przez instytucje wspólnego inwestowania mające siedzibę za granicą – jeżeli, zgodnie z ich statutem lub regulaminem lokują co najmniej 50% swoich aktywów w kategorii lokat, o których mowa w lit. a–c;
- 3) dane identyfikujące uczestnika PPK – imię (imiona), nazwisko, adres zamieszkania, adres do korespondencji, numer telefonu, adres poczty elektronicznej, numer PESEL lub datę urodzenia w przypadku osób nieposiadających numeru PESEL, serię i numer dowodu osobistego lub numer paszportu albo innego dokumentu potwierdzającego tożsamość w przypadku osób, które nie posiadają obywatelstwa polskiego;
- 4) dyspozycja – polecenie dokonania wypłaty, wypłaty transferowej albo zwrotu składane wybranej instytucji finansowej;
- 5) dziecko uczestnika PPK – dziecko własne uczestnika PPK, dziecko małżonka uczestnika PPK, dziecko przysposobione przez uczestnika PPK lub jego małżonka, a także dziecko, w sprawie którego toczy się z wniosku uczestnika PPK lub jego małżonka postępowanie o przysposobienie, lub dziecko, nad którym opiekę sprawuje uczestnik PPK lub jego małżonek;

- 6) fundusz emerytalny – dobrowolny fundusz emerytalny lub pracowniczy fundusz emerytalny w rozumieniu ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych;
- 7) fundusz inwestycyjny – specjalistyczny fundusz inwestycyjny otwarty, o którym mowa w ustawie o funduszach inwestycyjnych, lub ubezpieczeniowy fundusz kapitałowy;
- 8) gromadzenie środków – przyjmowanie wpłat podstawowych, wpłat dodatkowych do PPK, wpłaty powitalnej, dopłat rocznych, wypłat transferowych, wpłat dokonanych w ramach konwersji lub zamiany, lub środków przekazanych przez likwidatora, o których mowa w art. 87 ust. 21, oraz zyski z inwestowania środków zgromadzonych w PPK;
- 9) grupa kapitałowa – grupę kapitałową w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 44 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. z 2019 r. poz. 351, 1495, 1571, 1655 i 1680 oraz z 2020 r. poz. 568);
- 10) IKE – indywidualne konto emerytalne w rozumieniu ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o indywidualnych kontach emerytalnych oraz indywidualnych kontach zabezpieczenia emerytalnego (Dz.U. z 2019 r. poz. 1808);
- 11) instytucja finansowa – fundusz inwestycyjny zarządzany przez towarzystwo funduszy inwestycyjnych, które zostało umieszczone w ewidencji PPK w trybie przepisów rozdziału 10, fundusz emerytalny zarządzany przez PTE albo pracownicze towarzystwo emerytalne, które zostały umieszczone w ewidencji PPK w trybie przepisów rozdziału 10, lub zakład ubezpieczeń, który został umieszczony w ewidencji PPK w trybie przepisów rozdziału 10;
- 12) konwersja:
 - a) jednoczesne odkupienie jednostek uczestnictwa w jednym funduszu inwestycyjnym, będącym funduszem zdefiniowanej daty, o którym mowa w art. 38, i nabycie, za środki pieniężne uzyskane z tego odkupienia, jednostek uczestnictwa w innym funduszu inwestycyjnym będącym funduszem zdefiniowanej daty lub w subfunduszu zdefiniowanej daty wydzielonym w funduszu inwestycyjnym z wydzielonymi subfunduszami, zarządzanym przez to samo towarzystwo funduszy inwestycyjnych albo ten sam zakład ubezpieczeń lub
 - b) jednoczesne odkupienie jednostek uczestnictwa w subfunduszu zdefiniowanej daty, o którym mowa w art. 39, wydzielonym w funduszu inwestycyjnym z wydzielonymi subfunduszami, i nabycie, za środki pieniężne uzyskane z tego odkupienia, jednostek uczestnictwa w innym funduszu inwestycyjnym będącym funduszem zdefiniowanej daty, zarządzanym przez to samo towarzystwo funduszy inwestycyjnych, lub w subfunduszu zdefiniowanej daty wydzielonym w innym funduszu inwestycyjnym z wydzielonymi subfunduszami, zarządzanym przez to samo towarzystwo funduszy inwestycyjnych, lub
 - c) jednoczesne umorzenie jednostek rozrachunkowych w jednym funduszu emerytalnym będącym funduszem zdefiniowanej daty, o którym mowa w art. 38, i przeliczenie umorzonych jednostek rozrachunkowych na jednostki rozrachunkowe innego funduszu emerytalnego będącego

funduszem zdefiniowanej daty, zarządzanego przez to samo PTE lub pracownicze towarzystwo emerytalne;

- 13) minimalne wynagrodzenie – wynagrodzenie, o którym mowa w art. 2 ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz.U. z 2018 r. poz. 2177 oraz z 2019 r. poz. 1564);
- 14) NIP – numer identyfikacji podatkowej nadany zgodnie z przepisami ustawy z dnia 13 października 1995 r. o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników (Dz.U. z 2020 r. poz. 170);
- 14a)¹ numer identyfikacyjny – NIP lub REGON;
- 15) okres zatrudnienia lub zatrudnienie:
 - a) w stosunku do osób zatrudnionych, o których mowa w pkt 18 lit. a – okres od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku,
 - b) w stosunku do osób zatrudnionych, o których mowa w pkt 18 lit. b i d – okres od dnia oznaczonego w umowie jako dzień rozpoczęcia jej wykonywania do dnia rozwiązania lub wygaśnięcia tej umowy,
 - c) w stosunku do osób zatrudnionych, o których mowa w pkt 18 lit. c – okres od dnia rozpoczęcia wykonywania pracy na rzecz spółdzielni do dnia zakończenia jej wykonywania,
 - d) w stosunku do osób zatrudnionych, o których mowa w pkt 18 lit. e – okres od dnia powołania na członka rady nadzorczej do dnia zaprzestania pełnienia tej funkcji;
- 16) organ nadzoru – Komisję Nadzoru Finansowego, o której mowa w ustawie z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz.U. z 2020 r. poz. 180, 284, 568 i 695);
- 17) osoba uprawniona – osobę fizyczną wskazaną przez uczestnika PPK, osobę, o której mowa w art. 832 § 2 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. z 2019 r. poz. 1145 i 1495 oraz z 2020 r. poz. 875), lub spadkobiercę uczestnika PPK, które, na zasadach określonych w ustawie, otrzymają środki zgromadzone na rachunku PPK przez uczestnika PPK w przypadku jego śmierci;
- 18) osoby zatrudnione:
 - a) pracowników, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz.U. z 2019 r. poz. 1040, 1043 i 1495), z wyjątkiem pracowników przebywających na urloпах górniczych i urloпах dla pracowników zakładu przeróbki mechanicznej węgla, o których mowa w art. 11b ustawy z dnia 7 września 2007 r. o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego (Dz.U. z 2019 r. poz. 1821), oraz młodocianych w rozumieniu art. 190 § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy,
 - b) osoby fizyczne wykonujące pracę nakładczą, które ukończyły 18. rok życia, o których mowa w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art. 303 § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy,

¹ Art. 2 ust. 1 pkt 14a dodany ustawą z dnia 28.04.2022 r. (Dz.U. z 2022 r. poz. 1079), która wchodzi w życie 4.06.2022 r., stosuje się także do umów o zarządzanie pracowniczymi planami kapitałowymi i umów o prowadzenie pracowniczych planów kapitałowych zawartych przed dniem wejścia w życie ustawy zmieniającej.

- c) członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych lub spółdzielni kółek rolniczych, o których mowa w art. 138 i art. 180 ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze (Dz.U. z 2020 r. poz. 275, 568, 695 i 875),
 - d) osoby fizyczne, które ukończyły 18. rok życia, wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z art. 750 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny stosuje się przepisy dotyczące zlecenia,
 - e) członków rad nadzorczych wynagradzanych z tytułu pełnienia tych funkcji,
 - f) osoby wskazane w lit. a–d przebywające na urloпах wychowawczych lub pobierające zasiłek macierzyński lub zasiłek w wysokości zasiłku macierzyńskiego
- podlegające obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tych tytułów w Rzeczypospolitej Polskiej, w rozumieniu ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2020 r. poz. 266, 321, 568, 695 i 875);
- 19) PFR – Polski Fundusz Rozwoju Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie, o którym mowa w art. 2 pkt 8 lit. b ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym (Dz.U. z 2020 r. poz. 735);
 - 20) płatnik – płatnika składek, o którym mowa w art. 4 pkt 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych;
 - 21) podmiot zatrudniający:
 - a) pracodawcę, o którym mowa w art. 3 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy – w stosunku do osób zatrudnionych, o których mowa w pkt 18 lit. a,
 - b) nakładcę – w stosunku do osób zatrudnionych, o których mowa w pkt 18 lit. b,
 - c) rolnicze spółdzielnie produkcyjne lub spółdzielnie kółek rolniczych – w stosunku do osób zatrudnionych, o których mowa w pkt 18 lit. c,
 - d) zleceniodawcę – w stosunku do osób zatrudnionych, o których mowa w pkt 18 lit. d,
 - e) podmiot, w którym działa rada nadzorcza – w stosunku do osób zatrudnionych, o których mowa w pkt 18 lit. e;
- 21)² podmiot zatrudniający:
- a) pracodawcę, o którym mowa w art. 3 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy – w stosunku do osób zatrudnionych, o których mowa w pkt 18 lit. a, jeżeli posiada numer identyfikacyjny,
 - b) nakładcę – w stosunku do osób zatrudnionych, o których mowa w pkt 18 lit. b,
 - c) rolnicze spółdzielnie produkcyjne lub spółdzielnie kółek rolniczych – w stosunku do osób zatrudnionych, o których mowa w pkt 18 lit. c,

² Art. 2 ust. 1 pkt 21 zmieniony ustawą z dnia 28.04.2022 r. (Dz.U. z 2022 r. poz. 1079), która wchodzi w życie 4.06.2022 r., stosuje się także do umów o zarządzanie pracowniczymi planami kapitałowymi i umów o prowadzenie pracowniczych planów kapitałowych zawartych przed dniem wejścia w życie ustawy zmieniającej.

- d) *zleceniodawcę – w stosunku do osób zatrudnionych, o których mowa w pkt 18 lit. d, jeżeli posiada numer identyfikacyjny,*
 - e) *podmiot, w którym działa rada nadzorcza – w stosunku do osób zatrudnionych, o których mowa w pkt 18 lit. e,*
 - f) *płatnika – jeżeli pracodawca, o którym mowa w lit. a, lub zleceniodawca, o którym mowa w lit. d, nie posiada numeru identyfikacyjnego;*
- 22) portal PPK – system teleinformatyczny, o którym mowa w rozdziale 11;
- 23) poważne zachorowanie:
- a) całkowitą niezdolność do pracy w rozumieniu ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2020 r. poz. 53, 252 i 568), ustaloną w formie orzeczenia przez lekarza orzecznika lub komisję lekarską Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na okres co najmniej 2 lat lub
 - b) umiarkowany lub znaczny stopień niepełnosprawności w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2020 r. poz. 426, 568 i 875), ustalony w formie orzeczenia przez zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności na okres co najmniej 2 lat, lub
 - c) niepełnosprawność osoby, która nie ukończyła 16 lat, w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, ustaloną w formie orzeczenia przez zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności, lub
 - d) zdiagnozowanie u osoby dorosłej jednej z następujących jednostek chorobowych: amputacja kończyny, bakteryjne zapalenie mózgu lub opon mózgowo-rdzeniowych, wirusowe zapalenie mózgu, choroba Alzheimera, choroba Leśniowskiego-Crohna, choroba neuronu ruchowego (stwardnienie zanikowe boczne), choroba Parkinsona, dystrofia mięśniowa, gruźlica, niewydolność nerek, stwardnienie rozsiane, choroba wywołana przez ludzki wirus upośledzenia odporności (HIV), kardiomiopatia, nowotwór złośliwy, toczeń trzewny układowy, udar mózgu, utrata mowy, słuchu lub wzroku, wrzodziejące zapalenie jelita grubego lub zawał serca, lub
 - e) zdiagnozowanie u dziecka jednej z następujących jednostek chorobowych: poliomyelitis (choroba Heinego-Medina), zapalenie opon mózgowych, zapalenie mózgu, anemia aplastyczna, przewlekłe aktywne zapalenie wątroby, padaczka, gorączka reumatyczna, nabyta przewlekła choroba serca, porażenie (paraliż), utrata wzroku, głuchota (utrata słuchu), potransfuzyjne zakażenie wirusem HIV, schyłkowa niewydolność nerek, tężec, cukrzyca, łagodny guz mózgu, przeszczepienie narządów, zabieg rekonstrukcyjny zastawek, zabieg rekonstrukcyjny aorty lub nowotwór złośliwy;
- 24) PPE – pracowniczy program emerytalny w rozumieniu ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o pracowniczych programach emerytalnych (Dz.U. z 2020 r. poz. 686);
- 25) PTE – powszechne towarzystwo emerytalne w rozumieniu ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych;

- 26) pracownicze towarzystwo emerytalne – pracownicze towarzystwo emerytalne w rozumieniu ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych;
- 27) rachunek PPK – zapis w rejestrze uczestników funduszu inwestycyjnego lub w subrejestrze uczestników subfunduszu funduszu inwestycyjnego z wydzielonymi subfunduszami, lub w rejestrze członków funduszu emerytalnego, lub wyodrębniony rachunek w ubezpieczeniowym funduszu kapitałowym, prowadzony na zasadach określonych w niniejszej ustawie, a w zakresie w niej nieuregulowanym – na zasadach określonych w ustawie o funduszach inwestycyjnych, w ustawie o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych oraz w ustawie o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej;
- 27a)³ *REGON – numer identyfikacyjny REGON nadany zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz.U. z 2022 r. poz. 459 i 830);*
- 28) rok obrotowy – rok obrotowy w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości;
- 29) środki zgromadzone na rachunku PPK – jednostki uczestnictwa funduszy inwestycyjnych lub subfunduszy wydzielonych w funduszach inwestycyjnych z wydzielonymi subfunduszami lub jednostki uczestnictwa ubezpieczeniowego funduszu kapitałowego, nabywane przez uczestnika PPK za wpłaty, wpłaty dodatkowe, dopłaty roczne, przyjęte wypłaty transferowe lub za środki przekazane z tytułu konwersji lub zamiany lub zgodnie z art. 87 ust. 21, albo jednostki rozrachunkowe funduszy emerytalnych, na które uczestnikowi PPK przeliczane są takie wpłaty, wpłaty dodatkowe, dopłaty roczne, wypłaty transferowe lub środki przekazane z tytułu konwersji lub zamiany zgodnie z art. 87 ust. 21;
- 30) towarzystwo funduszy inwestycyjnych – towarzystwo funduszy inwestycyjnych w rozumieniu ustawy o funduszach inwestycyjnych;
- 31) trwałe nośnik – każdy nośnik informacji umożliwiający przechowywanie przez czas niezbędny, wynikający z charakteru informacji oraz celu ich sporządzenia lub przekazania, zawartych na nim informacji w sposób uniemożliwiający ich zmianę lub pozwalający na odtworzenie informacji w wersji i formie, w jakiej zostały sporządzone lub przekazane;
- 32) ubezpieczeniowy fundusz kapitałowy – ubezpieczeniowy fundusz kapitałowy, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 50 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej;
- 33) uczestnik PPK – osobą fizyczną, która ukończyła 18. rok życia, w imieniu i na rzecz której podmiot zatrudniający zawarł umowę o prowadzenie PPK z instytucją finansową;
- 34) ustawa o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej – ustawę z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz.U. z 2020 r. poz. 895);

³ Art. 2 ust. 1 pkt 27a dodany ustawą z dnia 28.04.2022 r. (Dz.U. z 2022 r. poz. 1079), która wchodzi w życie 4.06.2022 r., stosuje się także do umów o zarządzanie pracowniczymi planami kapitałowymi i umów o prowadzenie pracowniczych planów kapitałowych zawartych przed dniem wejścia w życie ustawy zmieniającej.

- 35) ustawa o funduszach inwestycyjnych – ustawę z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (Dz.U. z 2020 r. poz. 95 i 695);
- 36) ustawa o obrocie instrumentami finansowymi – ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz.U. z 2020 r. poz. 89, 284, 288 i 568);
- 37) ustawa o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych – ustawę z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (Dz.U. z 2020 r. poz. 105);
- 38) wkład własny – wymagane środki pieniężne przeznaczone na sfinansowanie części kosztów budowy lub przebudowy budynku mieszkalnego, zapłatę części ceny zakupu prawa własności budynku mieszkalnego, lokalu mieszkalnego stanowiącego odrębną nieruchomość lub spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego, nabycia prawa własności nieruchomości gruntowej lub jej części, nabycia udziału we współwłasności budynku mieszkalnego lub lokalu mieszkalnego stanowiącego odrębną nieruchomość lub udziału w nieruchomości gruntowej, które wnioskujący o kredyt deklaruje pokryć ze środków własnych w celu przyznania kredytu, o którym mowa w art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 23 marca 2017 r. o kredycie hipotecznym oraz o nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami (Dz.U. z 2020 r. poz. 1027);
- 39) wybrana instytucja finansowa – instytucję finansową, z którą, w imieniu i na rzecz uczestnika PPK, podmiot zatrudniający zawarł umowę o prowadzenie PPK, lub instytucję finansową, która zgodnie z ustawą, ustawą o funduszach inwestycyjnych lub ustawą o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych, wstąpiła w prawa i obowiązki wynikające z tej umowy;
- 40) wynagrodzenie – podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe uczestnika PPK, o której mowa w ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, bez stosowania ograniczenia, o którym mowa w art. 19 ust. 1 tej ustawy, oraz z wyłączeniem podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe osób przebywających na urlopie wychowawczym oraz pobierających zasiłek macierzyński lub zasiłek w wysokości zasiłku macierzyńskiego;
- 41) wypłata – dokonana na wniosek uczestnika PPK wypłatę środków zgromadzonych w PPK na wskazany rachunek bankowy lub rachunek w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej w przypadku spełnienia warunków określonych w ustawie;
- 42) wypłata transferowa – przekazanie środków na warunkach określonych w ustawie z jednego rachunku PPK na inny rachunek PPK, na IKE małżonka zmarłego uczestnika PPK lub na IKE osoby uprawnionej, na PPE małżonka zmarłego uczestnika PPK lub na PPE osoby uprawnionej, na rachunek terminowej lokaty oszczędnościowej uczestnika PPK, o której mowa w art. 49 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz.U. z 2019 r. poz. 2357 oraz z 2020 r. poz. 284, 288, 321 i 1086), na rachunek lokaty terminowej uczestnika PPK prowadzony w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej, na rachunek terminowej

- lokaty oszczędnościowej wskazany przez małżonka lub byłego małżonka uczestnika PPK, na rachunek lokaty terminowej prowadzony w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej wskazany przez małżonka lub byłego małżonka uczestnika PPK lub do zakładu ubezpieczeń prowadzącego działalność określoną w dziale I w grupie 3 załącznika do ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej;
- 43) wyznaczona instytucja finansowa – wyznaczoną instytucję finansową, o której mowa w rozdziale 9;
- 44) zakład ubezpieczeń – krajowy zakład ubezpieczeń, zagraniczny zakład ubezpieczeń z siedzibą w innym niż Rzeczpospolita Polska państwie członkowskim Unii Europejskiej, główny oddział zagranicznego zakładu ubezpieczeń z siedzibą w państwie niebędącym państwem członkowskim Unii Europejskiej, o których mowa w ustawie o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, uprawnione do prowadzenia działalności określonej w dziale I w grupie 3 załącznika do tej ustawy, w zakresie oferowania ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym;
- 45) zamiana – jednoczesne odkupienie jednostek uczestnictwa w jednym subfunduszu będącym subfunduszem zdefiniowanej daty, o którym mowa w art. 39, wydzielonym w funduszu inwestycyjnym z wydzielonymi subfunduszami i nabycie, za środki pieniężne uzyskane z tego odkupienia, jednostek uczestnictwa w innym subfunduszu zdefiniowanej daty wydzielonym w tym samym funduszu inwestycyjnym;
- 46) ZUS – Zakład Ubezpieczeń Społecznych, o którym mowa w rozdziale 7 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych;
- 47) zwrot – wycofanie środków zgromadzonych w PPK przed osiągnięciem przez uczestnika PPK 60. roku życia na wniosek uczestnika PPK, małżonka lub byłego małżonka uczestnika PPK, małżonka zmarłego uczestnika PPK lub osoby uprawnionej;
- 48) zdefiniowana data funduszu – rok, w którym wiek 60 lat osiągają osoby urodzone w roku stanowiącym środek przedziału roczników, dla których dany fundusz zdefiniowanej daty, o którym mowa w art. 38 lub art. 39, jest właściwy.

2. Przy ustalaniu limitu 50%, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 lit. d, uwzględnia się wartość instrumentów, o których mowa w ust. 1 pkt 2 lit. a–c, stanowiących bazę instrumentów pochodnych.

3. Przy ustalaniu limitu 50%, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 lit. f, uwzględnia się wartość instrumentów, o których mowa w ust. 1 pkt 1 lit. a–e, stanowiących bazę instrumentów pochodnych.

Spis treści

	Nb
1. Treść art. 2 ust. 1 PPKU – definicje	1
2. Omówienie definicji	2
3. Charakter postanowień art. 2 ust. 2 i 3 PPKU	3
4. Modyfikacje definicji ustawowych	4

- 1 **1. Treść art. 2 ust. 1 PPKU – definicje.** Artykuł 2 ust. 1 PPKU zawiera zestaw definicji stosowanych w całej PPKU. Jest to kilkadziesiąt definicji ułożonych w kolejności alfabetycznej od pierwszej definicji w art. 2 ust. 1 pkt 1 PPKU „część dłużna”, po ostatnią zawartą w art. 2 ust. 1 pkt 48 PPKU pod tytułem „zdefiniowana data funduszu”.
- 2 **2. Omówienie definicji.** Definicje zawarte w treści art. 2 ust. 1 PPKU są przedmiotem omówienia w ramach poszczególnych artykułów niniejszego komentarza. Natomiast w tym miejscu należy wskazać, że na mocy ZmPPKU19 w stosunku do pierwotnej wersji ustawy zmodyfikowano dwie definicje. Pierwsza modyfikacja to dodanie w ust. 1 pkt 18 lit. f, o treści „osoby wskazane w lit. a–d przebywające na urlopach wychowawczych lub pobierające zasiłek macierzyński lub zasiłek w wysokości zasiłku macierzyńskiego”. Na skutek tej zmiany, mimo że w okresie zawierania umów o prowadzenie PPK za te osoby podmioty zatrudniające nie odprowadzają składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne, to osoby takie, jeśli nie złożą podmiotowi zatrudniającemu w trybie przewidzianym w art. 16 ust. 1 PPKU deklaracji rezygnacji z wpłat do PPK, to zostaną zapisane do PPK. Druga równie istotna zmiana wynikająca z wymienionej wyżej nowelizacji PPKU to modyfikacja w art. 2 ust. 1 treści pkt 40, na mocy której przez dodanie sformułowania „bez stosowania ograniczenia” znacząco zmodyfikowano sytuację osób przekraczających tzw. limit 30-krotności składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne i rentowe, w ten sposób, że kwoty wpłat do PPK są naliczane także po przekroczeniu tego limitu przez uczestnika PPK.
- 3 **3. Charakter postanowień art. 2 ust. 2 i 3 PPKU.** Postanowienia art. 2 ust. 2 i 3 PPKU mają charakter techniczny i dotyczą zasad uwzględniania w rozliczeniach funduszy zdefiniowanej daty w ramach PPK instrumentów pochodnych.
- 4 **4. Modyfikacje definicji ustawowych.** Definicje zawarte w art. 2 PPKU były już przedmiotem licznych nowelizacji, które jednakże miały charakter techniczny i wynikały przede wszystkim z potrzeby wdrożenia praktycznych doświadczeń pierwszych lat funkcjonowania PPK.

Art. 3. [Założenia ustawy]

1. PPK jest tworzony w celu systematycznego gromadzenia oszczędności przez uczestnika PPK z przeznaczaniem na wypłatę po osiągnięciu przez niego 60. roku życia oraz na inne cele określone w ustawie.

2. Środki gromadzone w PPK stanowią prywatną własność uczestnika PPK, z zastrzeżeniem art. 105.

3. W zakresie nieuregulowanym ustawą do funduszy zdefiniowanej daty, o których mowa w art. 38 lub art. 39, oraz zarządzających nimi towarzystw funduszy inwestycyjnych, PTE, pracowniczych towarzystw emerytalnych oraz zakładów ubezpieczeń stosuje się odpowiednio przepisy ustawy o funduszach inwestycyjnych, ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych oraz ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej.

4. W okresie zawieszenia odkupywania jednostek uczestnictwa lub umarzenia jednostek rozrachunkowych fundusz zdefiniowanej daty, o którym mowa

w art. 38 lub art. 39, nie dokonuje konwersji, zamian, wypłat, wypłat transferowych lub zwrotów.

5. Do terminów, o których mowa w art. 80 ust. 3, art. 81, art. 85 ust. 2 i 4, art. 86 ust. 3, art. 101 ust. 3, art. 102 ust. 4 i art. 105 ust. 1, nie wlicza się okresów zawieszenia:

- 1) zbywania lub odkupywania jednostek uczestnictwa funduszu inwestycyjnego będącego funduszem zdefiniowanej daty, o którym mowa w art. 38 lub art. 39;
- 2) przeliczania wpłat do funduszu emerytalnego będącego funduszem zdefiniowanej daty, o którym mowa w art. 38, na jednostki rozrachunkowe tego funduszu lub umarzania jednostek rozrachunkowych tego funduszu.

Spis treści

	Nb
1. Cel prowadzenia PPK	1
2. Cel funkcjonowania PPK a tytuł aktu prawnego; niekonsekwencje ustawodawcy	2
3. Prywatna własność środków zgromadzonych w PPK	3
4. Odesłanie do innych ustaw	4
5. Zasada braku możliwości dokonywania określonych operacji na zgromadzonych środkach	5

1. **Cel prowadzenia PPK.** W treści komentowanego art. 3 ust. 1 PPKU wskazany 1 został główny cel, dla którego prowadzone są PPK. Zgodnie z tym przepisem, tym zasadniczym celem jest „systematyczne gromadzenie oszczędności przez uczestnika PPK z przeznaczeniem na wypłatę po osiągnięciu przez niego 60. roku życia”. Ponadto, ustawodawca wskazał „na inne cele określone w ustawie”. W treści ustawy nie znajduje się definicja gromadzenia oszczędności, ale za to jest definicja gromadzenia środków, która została zawarta w treści art. 2 ust. 1 pkt 8 PPKU. Należy przez to rozumieć przyjmowanie wpłat podstawowych, wpłat dodatkowych do PPK, a także wpłaty powitalnej, dopłat rocznych, wypłat transferowych, a także wpłat dokonywanych w ramach konwersji lub zamiany, lub środków przekazanych przez likwidatora oraz zyski z inwestowania środków zgromadzonych w PPK. Należy podkreślić, że przedmiotowy wiek 60 lat w przypadku PPK znajduje zastosowanie zarówno w stosunku do kobiet, jak też w stosunku do mężczyzn. Jak wskazano w uzasadnieniu do projektu ustawy, wprowadzenie w PPK jednolitego wieku emerytalnego – wieku uprawniającego do wypłaty środków z PPK – dla obu płci jest wynikiem dostosowania PPKU do wymogów wynikających z przepisów europejskich, a w szczególności dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady Nr 2006/54/WE z 5.7.2006 r. w sprawie wprowadzenia w życie zasady równości szans oraz równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zatrudnienia i pracy (Dz.Urz. UE L z 2006 r. Nr 204, s. 23) (uzasadnienie do projektu PPKU, druk sejmowy Nr 2811, Sejm RP VIII kadencji). Należy przy tym wskazać, że dyrektywa uznaje za sprzeczne z zasadą równego traktowania ustanowienie różnego wieku emerytalnego, natomiast w gestii państw członkowskich UE pozostawia to, na jakim poziomie zostanie on

Przejdź do księgarni →